

VHG Vakgroep Boomspecialisten ontwikkelt leidraad

EMVI-criteria beter in boombestekken

De VHG Vakgroep Boomspecialisten heeft een leidraad ontwikkeld om meer kwaliteit te halen uit boombestekken. Veel bestekken bevatten nu standaard EMVI-criteria die niet goed aansluiten bij de opdracht. Met de leidraad wordt een handreiking gedaan aan de opdrachtgever van boomspecialistische werkzaamheden. Het is aan de boomverzorgende bedrijven, dus aan ons, om deze leidraad onder de aandacht te brengen bij onze opdrachtgevers.

ANNEMIEK VAN LOON, DE BOMENCONSULENT

T erugloop van kennis

Boomspecialisten zagen met het principe van de Economisch Meest Voordelige Inschrijving (EMVI) weer ruimte om hun expertise beloofd te krijgen. En dat werd tijd. Met gunningen op de laagste prijs was overleven meer aan de orde dan innoveren. Ook zorgde dit ervoor dat de kwaliteit van met name de gemeentelijke boombestanden in het geding kwam. De EMVI-criteria die sinds 2012 worden gehanteerd zijn een stap in de goede richting, maar blijken te algemeen om boomexpertise daadwerkelijk tot uiting te laten komen. De opdrachtgever doet zijn best, maar er moet nog bijgeschaafd worden om de kwaliteit van de specialist tot uitdrukking te kunnen brengen. Uiteraard met als uiteindelijk resultaat meer boomkwaliteit.

De leidraad geeft hiervoor een belangrijke aanzet. Het document bevat een groot aantal suggesties voor relevante EMVI-criteria voor de thema's duurzaamheid, communicatie en kwaliteitsborging. Daarnaast zijn aanbevelingen voor de aanbesteding, de beoordeling en gunning opgenomen. Juist de terugloop van kennis aan de zijde van de opdrachtgever maakt ook deze laatste aanbevelingen zo van belang. Naast het specifiek maken van de uitvraag moet ook in het traject tot en met de oplevering, de kwaliteit en de controle op deze kwaliteit geborgd zijn.

Bij het opnemen van veel criteria is het risico op een

Papieren beloften

In wezen is de leidraad een samenvatting van best practise. Opdrachtgevers die weinig ervaring hebben met boomspecialistische werken worden hiermee op weg geholpen. Het vaststellen van EVMI-criteria is maatwerk en moet voor elk project afzonderlijk en zorgvuldig plaatsvinden. Centrale vraag daarbij is steeds weer welke aspecten het belangrijkste zijn voor de opdrachtgever. Vervolgens wordt bepaald hoeveel gunningsvoordeel de geboden meerwaarde of kwaliteit voor de opdrachtgever waard is. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling om alle criteria in de inschrijvingsleidraad op te nemen. De criteria moeten een beperkte selectie omvatten die specifiek past bij de opdrachtgever en het project. Bij het opnemen van veel criteria is het risico op een nivellerend effect groot.

Om ervoor te zorgen dat kwaliteit ook de eindstreep, de oplevering, van het project haalt is toezicht op het werk nodig. In de aanbesteding biedt de opdrachtnemer kwaliteit, op papier. De leidraad adviseert daarom het opleggen van boetes die zijn gerelateerd aan de hoogte van het behaalde gunningsvoordeel wanneer deze kwaliteit niet werkelijk gerealiseerd wordt. In de praktijk ontbreekt dit toezicht te vaak. Dit is niet nodig. De opdrachtgever hoeft de kennis hiervoor immers niet zelf in huis te hebben. Er zijn goede ETT'ers beschikbaar bij adviesbureaus die hiervoor ingehuurd kunnen worden. Zo wordt voorkomen dat inschrijvers op papier mooie beloften doen en daar ook punten voor krijgen, terwijl er in de uitvoering maar weinig van te zien is. Het plan van aanpak moet een nadrukkelijk onderdeel zijn van het contract. En dus ook worden getoetst.

Maatwerk

Duidelijk moet zijn dat de leidraad aanbevelingen biedt, geen pasklare omschrijvingen. Een EMVI-aanbesteding is altijd maatwerk. De leidraad geeft suggesties en stimuleert de aanbesteder tot nadenken: welke aspecten hebben waarde en hoeveel gunningsvoordeel is de geboden meerwaarde/kwaliteit hem waard? Daar moet voor elk project zorgvuldig over worden nagedacht. ■

De leidraad boombestekken is ontwikkeld door VHG Vakgroep Boomspecialisten, in samenwerking met CROW en een werkgroep waarin ondernemers, vertegenwoordigers van aanbestedende diensten en adviesbureaus deelnamen.

Het document is te downloaden via de VHG-website www.vhg.org

nivellerend effect groot

Verschillen in tijdstip van bladval.

Waarom krijgt een boom eerder blad dan eenzelfde soort ernaast en laat deze het eerder vallen?

Het tijdstip waarop bomen in blad komen

heeft alles te maken met de genetische achtergrond. Op soortniveau zijn de verschillen groot, soms enkele maanden. Maar ook binnen de soort zijn er opvallende verschillen. Je ziet het al wanneer je in het voorjaar loopt in een beukenbos of een eikenlaan. De ene boom is vaak al een stuk verder in blad dan de andere. Dit komt omdat het gaat om uit zaad vermeerderde bomen die daardoor allemaal genetisch verschillend zijn. Van vegetatief vermeerderde selecties is de genetische samenstelling identiek, en die lopen onder vergelijkbare groeiomstandigheden (o.a. temperatuur) op hetzelfde tijdstip uit. De genetische eigenschappen van een eventuele onderstam hebben daar doorgaans weinig invloed op. Wanneer men dus een aanplant ziet van een bepaalde cultivar en er zijn opmerkelijke verschillen in uitlopen, dan is dat een sterke aanwijzing dat het niet allemaal dezelfde cultivars zijn.

Overigens is er geen strikte relatie tussen bladval en het in blad komen. Wanneer een soort laat in blad staat betekent dat nog niet dat deze eerder of later zijn blad laat vallen.

Verschillen in tijdstip van bladval zijn ook genetisch bepaald, maar vaak wat minder opvallend omdat ze meer worden gemaskeerd (en bepaald) door groeiplaatsfactoren zoals een plotseling intredende periode van droogte of koude.

Boombioloog Jitze Kopinga van Alterra, Wageningen UR, geeft in elk nummer van Bomen antwoord op een boombiologische vraag. Heb je een vraag? Of wil je reageren op het antwoord van Jitze? Mail je vraag of reactie dan aan de redactie: vakblad@kpb-isa.nl